

Algemene Beschouwingen 12 november 2019

Voorzitter,

De begroting die nu voor ligt, laat een structureel tekort van ruim 13 miljoen zien. Net als de andere fracties die voor ons aan het woord zijn geweest, is de SP geschrokken hiervan. Ook omdat dit grote tekort zich openbaarde zo snel na de presentatie van de kaderbrief 2019.

Het college wil een verklarende analyse opstellen van de budgetoverschrijdingen binnen het sociaal domein en komen met gedegen voorstellen voor kostenvermindering daarbinnen.

Daarnaast wil het college een totaalpakket van ca. 20 miljoen aan voorstellen opstellen, waarover de raad bij de kaderbrief 2020 besluiten kan nemen.

Dat er tijd wordt genomen om dit rustig en weloverwogen voor te bereiden onderschrijven we van harte. De aanpak leidt wel tot een aantal kanttekeningen en vragen.

Ten eerste valt het de SP op dat het college zichzelf niet de vraag stelt waarom in zo'n korte tijd het financiële plaatje van de gemeente zo drastisch kon verschuiven. Is er wel voldoende inzicht in de financiën binnen alle terreinen van de gemeentelijke begroting? Is het college van plan om hier onderzoek naar te doen?

Ten tweede zou de SP aan het college willen vragen om inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn van de stikstof-crisis en de PFAS-regels. Welke vertraging in de uitvoering van Maastrichtse projecten veroorzaakt dit? Welke financiële ruimte wordt überhaupt gezocht in de investeringsagenda van de gemeente?

Ten derde zal de SP – en dit kan niet als een verrassing komen – de voorstellen die gedaan worden om tot kostenvermindering van het sociaal domein te komen met haviksogen beoordelen. Wij zijn van mening dat de tekorten niet op de schouders van de aller kwetsbaarste mensen in onze samenleving gelegd kunnen en mogen worden. De SP dient daarom het amendement van GroenLinks over het begrotingsproces mee in. De motie van het CDA om praktijkvoorbeelden uit het sociaal domein te delen met de raad hebben wij ook mee ingediend.

Tenslotte vinden wij in het voorstel van het college de wijze waarop de raad betrokken zal worden in het proces nog magertjes uitgewerkt. Wij zouden dat verduidelijkt willen zien. Wij vinden dat de raad samen met het college het proces moet vormgeven. En in dat kader zouden wij een ideeënbus voor burgers en instellingen ook het overwegen waard vinden.

Ondanks het begrotingstekort heeft onze stad behoefte aan visie, ontwikkeling en vernieuwing. Wij willen daarom stilstaan bij een aantal daarvan.

De eerste betreft: **Onderwijs**

In de onderwijsvisie van de gemeente Maastricht worden vijf kernwaarden als uitgangspunt genoemd, die de SP van harte onderschrijft. Een daarvan “gelijkwaardigheid” is zelfs een van onze SP-kernwaarden. Maar helaas, in de onderwijsvisie is dit principe niet voor alle inwoners van Maastricht consequent toegepast, namelijk de mbo-studenten. Wij zijn van mening dat mbo-studenten door ons qua regels en faciliteiten gelijk behandeld moeten worden en gelijke kansen moeten krijgen als de Hbo-student en de universitaire studenten. Wij hebben al een aantal malen gevraagd of studentencampussen inderdaad ook opengesteld zullen worden voor de mbo-studenten en het antwoord van wethouder Heijnen was daarop - menen wij - bevestigend. Maar we vinden dat het programma Studentenstad ook toegankelijk moet zijn voor mbo-studenten. Ongeveer de helft van onze jongeren volgt een mbo-opleiding en we hebben grote behoefte aan mbo-ers in de zorg, in de techniek etc. Door de inzet van het programma studentenstad bieden we kansen aan deze groep jongeren. We zijn benieuwd naar de mening van het college welke kansen mbo-studenten in onze stad horen te krijgen.

De SP dient hierover samen met GroenLinks en D66 een motie in:

Het college van B&W te verzoeken

- Te onderzoeken of het programma Studentenstad ook van toepassing kan zijn voor de mbo-studenten in Maastricht en de raad zo spoedig mogelijk, bij het eerstvolgende moment dat aan de raad gerapporteerd wordt in het kader van de begrotingscyclus, te rapporteren op welke wijze dit vorm kan krijgen.

Armoedebeleid

Maastricht staat op de achtste plek in de landelijke armoede top 10 (cijfers uit 2017). De armoede neemt toe en daarmee ook de tweedeling in Maastricht. Ook een toenemend deel van de middengroepen dreigt in armoede terecht te komen. In Maastricht zijn nu een kleine **40.000** inwoners afhankelijk van een of andere uitkering; dat kan ook een AOW-uitkering zijn overigens. Er zijn vele landelijke, provinciale en gemeentelijke regelingen waar men een aanspraak of een beroep op zou kunnen doen en ook lokale, particuliere initiatieven. Zelfs de consultants geven aan dat het erg ingewikkeld is. Zelfredzaamheid veronderstellen bij de mensen die gebruik kunnen maken van de regelingen is in feite achterhaald. Wij pleiten ervoor dat mensen actief worden uitgenodigd voor een gesprek bij Sociale Zaken en bij de consultants van Traject om samen aanvragen in te dienen voor de overheidsregelingen waarop men aanspraak heeft en voor de particuliere initiatieven waar men een beroep op zou kunnen doen.

De SP is niet positief over het beleidskader armoedebestrijding en schuldhulpverlening. We missen een integrale visie op armoede en op het voorkomen van armoede. Waarom staat er in deze nota niet een visie op woonlasten, in relatie tot armoede, plus de daarbij behorende voorstellen?

Wij adviseren om voor verschillende inkomenssituaties en samenstelling van het huishouden vast te leggen wat voor hun de maximale vaste lasten zouden moeten zijn om een **leefbaar minimum over te houden**. Neem dit leef minimum op in het armoedebeleid.

Voorzitter, daarmee kom ik op het laatste onderwerp voor deze algemene beschouwingen. Dat gaat over:

Wonen in Maastricht

De SP vindt dat wonen in Maastricht onder druk staat. Er is een tekort aan **starterswoningen** voor jongeren. Wij dienen daarom de motie van het CDA mee in, om een onderzoek te doen naar het stimuleren van een voldoende aanbod van **betaalbare koop- en huurwoningen** voor jongeren, inclusief een mogelijke starterslening.

Maar er zijn meer pijnpunten. Bijvoorbeeld de zeer beperkte doorstroming naar huurwoningen van 700 tot 1000 euro. En het gebrek aan aangepaste woningen voor onze oudere stadsgenoten en mensen met een beperking, terwijl deze groep groeiende is.

Grote achterliggende vraag voor ons woonbeleid is of wij ons als stad willen ontwikkelen richting bijvoorbeeld Amsterdam? Met een toenemend massatoerisme? Of willen we de schaal en kwaliteit behouden van het Maastricht dat we nu hebben.

De raad zal de komende maanden de **omgevingsvisie** gaan bespreken, maar de SP wil nu al meegeven dat daarin ook het thema wonen opgenomen moet worden. Volkshuisvesting is een onderdeel van de inrichting van de fysieke ruimte en juist een van de instrumenten om de stad te ontwikkelen in de richting die wij van belang achten. Zeker in een omgevingsvisie die scenario's schetst voor de ontwikkeling van onze stad tot 2040 hoort de lange termijn visie op onze volkshuisvesting thuis.

De SP maakt zich tot slot ook zorgen over de mogelijkheden van Maastrichtenaren om te **huren en te kopen** in Maastricht. Het tekort aan huurwoningen is oplosbaar en huren kunnen weer betaalbaar worden, ook voor de middeninkomens. Maar dan moet Nederland en de gemeente Maastricht wel af van het idee dat de markt de problemen zal oplossen.

Het aandeel van de particuliere verhuurders groeit op de woningmarkt van Maastricht. In oktober 2019 heeft de stad inmiddels 28 eigenaren met meer dan 150 woningen in bezit. Begin 2018 waren dat er nog 24.

In 2009 was bijna 17 % van onze woningvoorraad in handen van particuliere verhuurders. In 2018 was het al bijna 24 %.

Vooralsnog hebben we geen signalen dat dit proces stabiliseert of afneemt.

Het lijkt misschien niet wereldschokkend deze cijfers, maar de SP heeft uitgerekend hoeveel woningen er de afgelopen 22 maanden zijn verkocht. Dat zijn 372 woningen, die verkocht zijn aan personen die daarin particuliere verhuur zijn gestart.

Dat zijn elke maand 17 woningen ofwel om de dag 1.

Kortom, de Maastrichtse woningmarkt situatie is in een gestaag tempo aan het veranderen en de SP constateert dat dit niet in goede richting is.

Wij hebben voor de zomer een **motie woonplicht** ingediend. Deze is uiteindelijk aangehouden op basis van de toezegging van het college om een onderzoek te starten naar de situatie in Maastricht. De wethouder wilde onderzoeken hoe de particuliere verkoop van huizen aan pandbezitters met meerdere panden beoordeeld moet worden om dit vervolgens af te zetten tegen de totale woonsituatie in Maastricht. Pas later wilde de wethouder in kaart brengen wat het invoeren van die woonplicht allemaal precies behelst. Het onderzoek zou worden

afgerond, voordat de besluitvorming over de Woningprogrammering 2020 plaatsvindt.

De SP is van mening dat uit de cijfers van begin 2018 en oktober 2019 duidelijk naar voren komt dat we beter eerder dan later in actie moeten komen en pleit er dus voor om alsnog uit te spreken dat in Maastricht een woonplicht ingevoerd gaat worden zodra dat kan. In de motie die de SP heeft ingediend, samen met GroenLinks, wordt ook verzocht aan het college om de mogelijkheden te onderzoeken van een anti-speculatiebeding.

De motie stelt voor:

Het college te verzoeken

1. Te inventariseren of en op wat voor wijze een woonplicht is in te voeren voor tenminste drie jaar, bij de verkoop van particuliere koopwoningen in de goedkope en middel dure prijsklasse, om te voorkomen dat deze door beleggers worden ingezet als (dure) huurwoning;
2. De raad zo spoedig mogelijk te rapporteren over de mogelijkheden van een woonplicht of eventueel andere juridische instrumenten die hetzelfde doel realiseren, maar in ieder geval voorafgaande aan de bespreking van de Woningprogrammering 2020;
3. In de rapportage de raad daarnaast te informeren over de huidige toepassing van het instrument antispeculatie beding in Maastricht en de huidige toepassing door de woningcorporaties van de regel van eigen bewoningplicht door de koper bij verkoop van een van hun huurwoningen.